

Asia: VN/35922/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä luonnos

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisältyvämmien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:**

Esityksessä ehdotetaan ensihoitopalvelun ja ensihoitopalveluun sisältyvämmien kuljetusten asiakasmaksujen korottamista, joita Itä-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa.

Muiden ensihoito- ja sairaankuljetusten osalta lain valmistelutyössä tulee huomioida ne tilanteet, joissa asiakkaana on ollut ulkomaalainen potilas tai maksajana on potilaan vakuutusyhtiö tai työnantaja, jotta laskutusperusteet ja -hinnat olisivat valtakunnallisesti yhdenmukaisia.

Hyvinvointialue kannattaa niin ikään ehdotusta, jonka mukaan asiakasmaksun laskutusoikeus olisi myös niissä tilanteissa, joissa potilaalle tehdyn hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen todettaisiin, jopa ilman ensihoidollisia toimenpiteitä, ettei potilaan tilanne edellytä kuljetusta päivystyspisteeseen, riippumatta siitä, kuka hätäilmoituksen on tehnyt.

- 2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):**

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue pitää asetusehdotusta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta pääosin kannatettavana ja uskoo sen tukevan mm. sääntelyn selkeyttämistä. Esityksen mukaiset muutokset asiakasmaksuihin ja rahoitusvastuisiin ovat perusteltuja ja tukevat palvelujen tarkoituksenmukaista järjestämistä.

Hyvinvointialue kannattaa ehdotusta, jonka mukaan asiakasmaksujen, kuten myös tulosidonnaisten asiakasmaksujen vähimmäiskäyttövarojen ja tuloarajojen määrien tarkistukset sidottaisiin jatkossa hyvinvointialueiden hintaindeksiin ja indeksitarkistukset tehtäisiin vuosittain.

Hyvinvointialue pitää esitystä käyttämättä jätetyistä palveluista perittävien maksujen korottamisesta ja soveltamisalan laajentamisesta perusteltuna ja tarpeellisenä. Näillä muutoksilla voidaan parantaa palvelujen saatavuutta ja tehokkuutta sekä vähentää hyvinvointialueille aiheutuvia kustannuksia.

3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

Ensihoidon osalta vaikutusarvioinnissa tulee huomioida maksutuottoihin liittyvä epävarmuus, saadaanko asiakkailta perittyä maksuja yhtä paljon kuin vastaavasti valtionrahoitusta pienennetään.

Rahoitusvastuun siirto hyvinvointialueille on suunniteltu valtion kannalta kustannusneutraalisti. Uudistus on kuitenkin lisäämässä hyvinvointialueiden järjestämis- ja rahoitusvastuita, lisäten mm. hyvinvointialueiden hallinnollista työtä, erityisesti tietojärjestelmämuutosten ja maksujen perimisen osalta. Nämä edellyttävät henkilöresurssilisäyksiä hyvinvointi-alueille ja myös näistä aiheutuvat kustannukset tulee kompensoida hyvinvointialueiden valtiorahoituksessa.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina ja kannatettavina. Indeksitarkistusten sitominen hyvinvointialueindeksiin ja niiden vuosittainen tarkistaminen parantaisi hyvinvointialueiden taloudellisia edellytyksiä järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Samalla muutokset suojaisivat asiakkaita kohtuuttomalta maksutaakan kasvulta.

Käyttämättä jätetyn palvelun maksua koskeva sääntely on ollut osa asiakasmaksulakia, ja sen periminen on ollut mahdollista tietyn edellytyksin. Esityksessä ehdotetaan, että käyttämättä jätetyn palvelun maksua korotettaisiin 30 prosentilla nykyisestä 56,70 eurosta 73,70 euroon. Tämä korotus on perusteltu, jotta maksulla voitaisiin nykyistä paremmin kattaa käyttämättä jätetyistä palveluista aiheutuvia kustannuksia. Maksun korottaminen vahvistaisi hyvinvointialueiden taloutta, josta syystä Itä-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa esitystä käyttämättömän palvelun maksukorotusta. Maksun korottaminen ja soveltamisalan laajentaminen voivat vähentää käyttämättä jääneitä palveluja ja niistä aiheutuvia kustannuksia, mikä niin ikään vahvistaa hyvinvointialueiden taloutta.

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoitorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.

THL:n ensihoitorekisteristä ei ole yhteyttä nykyiseen ensihoidon laskutusjärjestelmään tai muuhun hyvinvointialueen käytössä olevaan maksujärjestelmään, joten asia vaatii kehitys-työtä ja rajapinnan rakentamista. Hyvinvointialueiden on myös päivitettävä tietojärjestelmänsä uusien maksujen ja korvauskäytäntöjen mukaisiksi. Näiden muutostöiden kustannukset tulee huomioida joko rahoituksessa tai sitten niille tulee osoittaa erillistä valtion-avustuksella ml. kehittämistyö. Kustannusarviota tälle kokonaisuudelle ei Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle ole tehty, joten tältäkin osin lainvoimaan tulo tulee siirtää tapahtuvaksi vasta 1.1.2027.

5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisältymättömien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.

Tätä vaikutusarviointia, kuten ei myöskään arvioita aikataulusta tai kustannuksista, ei ole tehty Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella.

6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluita järjestämisvastuussa olevalle Hus-Yhtymä Oy:lle. Siihen liittyvä yhteistoimintasopimus on parhaillaan päivitettävänä ja sitä tullaan päivittämään uudelleen lakimuutosten mukaisesti.

Hus-alueen hyvinvointialueet ovat laatineet Hus-Yhtymä Oy:n kanssa sopimuksen kiireettömistä sairaankuljetuksista, jotka toteutetaan Hus Akuutti Sairaankuljetuksen ja sen kilpailuttamien sairaankuljetusyritysten toimesta. Nämä sopimukset jouduttanee irtisano-maan ja kilpailuttamaan uudelleen hyvinvointialueiden toimesta, jollei ed. järjestely ole enää mahdollista esityksen voimaantultua. Vaihtoehtona lienee näiden tehtävien järjestäminen omana tuotantona.

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoidon maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Kuikka Jorma

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos/ Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

